

Ingen krig mere

Taler

Fridtjof Nansen

Dato

10 desember 1926

Sted

Nobelinstituttet, Oslo

Omstendigheter

Ved utdelingen av Nobels fredspris

- 1 Vi mins det tydelig nokk, det er nu vell otte år siden. Gjennem fire lange år hadde verden vært fylt av slagmarkenes grufulle larm, av døendes skrik, av foreldres og enkers håbløse jammer over sønners og menns blodige lik.
- 5 Så, med ett, var det som det forferdelige mareritt løsnet taket, kanon-tordenen stilnet plutselig av - det utrolige var virkelig kommet - verdens-krigen var slutt!

- Europa åndet igjen op, løftet hodet, så utover de trøstesløse slagmarkene, de endeløse rykende ruin-haugene, mot himmel-rannen, mot den gryende dag. -
- 10 Men dagen lot lenge vente på sig. Mørke-skodde trakk op fra flere holl og brette sig over lannene, truende uværs-skyer samlet sig snart her, snart der. - Det var som når alt folket venter solens opgang og den kommer ikke. - Snikende usikkerhet og tvil tar alle sinn. Det stiger til en dyster uhygge, frykten brer sig, og i mørket mylrer frem all avgrunnens yngel. Mistanken, mistilliten gror mellom
- 15 folkene, mellom klassene - og på mistankens og mistillitens grunn gror bare tistler - hatet vokser, den økende utrygghet og frykt lammer all foretagsomhet, og gjør alle misgrep mulige; det tales om neste krig. - Det er som den verden, som sto på rannen og så ned i avgrunnen for i siste stunn å berge sig in på fastere grunn, igjen i dette usikre mørket suges tilbake mot dypet.

20

Hvad er det som fattes? Det er de gode menneskelige dyder som alene gror i dagens lys: forsonlighet, tillit, samfølelsen, ærlig vilje til fullt samarbeid for å bygge verden op igjen. - - -

- 25 Freds-slutninger efter oprivende kriger kommer gjerne til å bli de mer eller mindre ydmygende betingelser som seier-herrerne dikterer de overvunnene, og de vil gjerne ha i sig spirer som fører til ny krig når tiden modnes. Versailles-

freden kan så visst ikke sies å danne noen untagelse i så måte. - Unner den
30 oprivende styrkeprøve spennes fordringene høiere og høiere jo lengere det varer,
og når seieren endelig er vunnet settes der betingelser så svære at de kan være
vanskelige, ja umulige å opfylle. - Hos de overvunnene øker det bare hatet og
lysten til hevn når det så blir anvent makt-midler for å tvinge dem til å yde hvad
de ikke kan. - Hos seier-herrene avler det skuffelse og forbitrelse når de ikke får
35 hvad de mener de har rett til, og som trenges til å hele krigens sår. Til det
kommer usikkerhet og frykt for mulige følger når makt-midler og
unnertrykning må anvendes for å indrive fordringene. - På den vis økes stadig
vanskelighetene, folkene fjernes lenger og lenger fra hverandre, usikkerheten,
frykten, nervøsiteten føder nye rustninger.

40

Slik omtrent så det ut i Europa i 1923, mer enn fire år efter krigens slutt. Da
Tyskland ikke så sig i stann til å utrede de erstatninger som Franskmennene
mente de hadde rett til, rykket disse in og besatte Ruhr-området. - Det skapte
store forstyrrelser i hele det europeiske produksjons-liv. Hatet mot Frankrike
45 blusset op i Tyskland volsommere enn noensinne. Lammende mismot brette sig
i Europas folk, og talen om neste krig tok til.

Da, som mørket var tettest, ble det rakt en hjelpende hånn fra Amerika. De
Forente Stater hadde hollet sig utenfor, og kunde derfor på avstann og i ro iaktta
50 hvad som gikk for sig i det ulykkelige Europa. Amerikanerne mente nu at de
hadde plikt til å forsøke å hjelpe Europa på fote igjen. Den idé som allerede i
desember 1922 var nevnt av den amerikanske utenriksminister Hughes, kom
mer og mer frem. Den var at Tysklands evne til å utrede erstatninger burde bli
unnersøkt av en sakkyndig komite, for derved å skaffe et saklig, videnskabelig
55 grunnlag for fremtidige overveielser.

Idéen fant endelig tilslutning også fra Poincaré og fra fransk side. En komite av
sakkyndige skulde opnevnes; den amerikanske regjering sent Charles G. Dawes
og Owen D. Young, og Dawes ble komiteens formann.

60

Første møte fant sted i Paris 14. januar 1924. Allerede 9. april samme år fremla
komiteen en plan, senere kalt Dawes-planen, med forslag til et nytt system for
Tysklands betalinger av erstatningene, og med forslag om et moratorium for
disse, enn videre forslag til ordninger av Tysklands finanser og hvad som
65 trengtes for et nødvendig utenlandsk lån, o.s.v. Planen forutsatte også som en
nødvendighet Ruhr-områdets økonomiske gjenforening med Tyskland.

Hvilken betydning denne plan hadde, viste sig allerede derved at så snart det i slutten av juli 1924 begynte å bli klart at den vilde bli antatt av de allierte regjeringer, begynte tilliten til Europas økonomi å venne tilbake, og det ga sig straks utslag i en sterk stigning av de europeiske valutaer.

Planens gjennomføring vil vel på den ene side si en betraktelig forminskning av de krigs-erstatninger som Tyskland skal betale; men på den annen side har den muliggjort betydelige årlige ydelser. - Dens vedtagelse bidrog til beslutningen om å rømme Ruhr-området, og den bragte en foreløbig slutt på de ustanselige konflikter om Tysklands erstatninger, som i så vesentlig grad hadde bragt dyster uhygge-stemning og utrygghet i Europa i de første fem år efter freds-slutningen.

Ikke bare for Tyskland, Frankrike, og de allierte har den vært viktig. Både økonomisk og politisk var den det for hele Europa, og derved også for Amerika. Den bragte tilliten til det europeiske næringsliv og dets fremtid tilbake. Den bragte Europa over en akutt krise som kunde ha ent med de alvorligste farer for freden. Men det viktigste ved den er vel det psykiske omslag i den europeiske mentalitet som den var utslag av og i så høi grad utviklet videre. Den danner begynnelsen av den forsonlighetens og fredens politikk som førte frem til overenskomstene i Locarno. - Det er den første demring av dagen i det lange mørke.

Et annet viktig skritt på denne fredens vei som ikke bør glemmes, er Genfer-protokollen som ble vedtatt av Folke-forbunnets Forsamling høsten 1924. Her ble det for første gang av representanter for verdens stater slått fast at angreps-krig er en forbrydelse; og prinsippet for at alle mellomfolkelige stridigheter uten untagelse skal avgjøres ad fredelig vei, ved volgift eller domstol, ble knesatt.

Vistnok ble ikke denne protokoll ratifisert av statene; men like fullt betegner den en viktig milepel i historien; dens ånd blir ikke til å komme forbi for fremtidens statsmenn. Og denne ånd har gjort sig gjellende i hvad som senere hente.

På den neste store milepel står navnet Locarno. Initiativet til hvad som der skjedde kom fra tysk side, fra rikskansler Luther og utenriksminister Stresemann.

Unner forhandlingene i forbinnelse med Genfer-protokollen var det fra fransk side og særlig fra Briand, denne protokolls varme forsvarer, blit sterkt fremholdt nødvendigheten av sikkerhets-garantier mot overfall og krig. I en note av 9.

110 februar 1925 tilbø nu Tyskland de sikkerhets-garantier som måtte ønskes, og antydnet en mulig utformning av en sikkerhets-pakt som kunde "forberede en verdens-konvensjon for alle stater, av samme art som den av Folke-forbunnet opstilte Genfer-protokoll, for fredelig ordning av de internasjonale tvister".

115 Etter forskjellige forhandlinger førte det til møtet i Locarno mellem 5. og 16. oktober 1925. Der deltok Briand for Frankrike, Luther og Stresemann for Tyskland, Chamberlain for Storbritannien, Mussolini for Italia, Vandervelde for Belgien, Skrzynski for Polen, og Benes for Tsjekkoslovakia. - Det ble sluttet en Rhin-pakt mellem Tyskland, Belgien, Frankrike, Storbritannien og Italia, og
120 fire volgifts-avtaler mellem Tyskland og hver av de fire lann Belgien, Frankrike, Polen og Tsjekkoslovakia.

Jeg skal ikke her gå nærmere in på innholdet av disse traktater som er almindelig kjent. Om Rhin-traktaten er det sagt at den for første gang siden Ludvig XIV
125 bortskaffer Rhinen som årsak til rivninger i Europas politikk. Den avslutter et kapitel i historien. Ved de fire volgifts-avtalene forplikter folkene sig til å la alle sine stridigheter avgjøre ad fredelig vei ved uinteressert bileggelse eller dom, med untagelse av "strids-spørsmål som utspringer av kjensgjerninger som i tid ligger forut for denne overenskomst og tilhører fortiden".

130 Locarno-avtalene betegner en fulstendig omlegning av den hele europeiske politikk mellem de tidligere motstandere i krigen, og infører en ny ånd i forholdet mellem dem. - Det er et forsøk på å basere politikken på en forutsetning av gjensidig venskap og gjensidig tillit som sjelden er forsøkt.

135 Tillitvekkende ved dette er, at det var ikke idealisme eller altruisme som drev mennene til å gjøre forsøket, det var følelsen av nødvendighet. - De var ikke idealistiske pacifister de menn som tråtte sammen i Locarno, de var realpolitikere og ansvarlige statsmenn, som efter til dels å ha vært inne på helt
140 motsatte veier var kommet til å inse at den eneste mulighet for å skape en levelig fremtid for folkene, var å stå sammen med ærlig vilje til samarbeid.

Det var som Briand uttrvkte det i sin tale efter avslutningen: "Krigen har lært os én ting, nemlig at en felles skjebne binner os sammen. Hvis vi går unner, går vi

unner sammen. Vil vi reise os igjen, kan vi ikke gjøre det i konflikt med hverandre, men bare ved samarbeid."

150 Det er, som både han og Stresemann har så sterkt fremhevet det, nødvendig at hver en må først være en god borger av sit eget lann, en god Franskmann, en god Tysker, en god Engelskmann; men derved ikke mindre hver en en god Europeer, og alle knyttet sammen ved den europeiske civilisasjons store begrep som har vært så sterkt truet ved virkningene av den siste krig.

155 Vil vi fullt verdsette hvad de har utrettet for freden i Europa, disse menn fra Locarno, da må vi ikke glemme den volsomme nasjonalistiske motstann som flere av dem hadde å overvinne i sine egne lann, for å drive freds-programmet igjennem. De gikk sin vei fryktløse, i overbevisningen om at de nu hadde funnet den rette.

160 Med Locarno ser det ut som den nye dag virkelig bryter frem, og motet og tilliten venner mer og mer tilbake og vokser i Europa. Men overenskomstene er enda ikke i havn; en forutsetning for dem var at Tyskland skulde tre in i Folkenes Forbunn. Dette skulde imidlertid gi større vanskeligheter enn ventet.

165 Forbunnets bedrøvelige ekstraordinære forsamling i Genf i mars, er i friskt minne, da folkenes utsendinger møttes alene for å gi Tyskland adgang til Forbunnet, og de igjen måtte skilles uten at det kunde ordnes.

Men så kom forsamlingen i Genf i september, og Tysklands utsendinger, med 170 Stresemann i spissen, kunde tre in med full honør og inta sit sete blant Forbunnets medlemmer. Ingen som var tilstede vil glemme det øieblikk.

Tysklands intreden ble hilst av Briand i en merkelig tale. Han sa bl.a.: "* . Ingen krig mere! Herefter blir det dommerens sak å fastslå retten. Som de enkelte 175 borgere legger frem sine uoverensstemmelser for en dommer til avgjørelse, således skal også vi løse vore vanskeligheter ved fredelige midler. Bort med geværer, mitraljøser, kanoner. Rydd vei for megling, volgift, og fred!"

Her er vi nådd frem i dagen. Er det ikke mest som vi øiner den nye jord som 180 grønnes efter Ragnarokk?

Locarno-overenskomstene, sammen med Tysklands intreden i Folke-forbunnet og de taler som den var ledsaget med, gir store løfter for fremtiden, det er alt

185 skikket til å bygge op tilliten, og det styrker motet til arbeid. Men alt dette må
ikke lukke vore øine for at veien enda er lang før målet er nådd, og den varige
fred er virkelig sikret. Gode ord og ærlig vilje hos lederne er en stor opmuntring,
men ikke nokk, det må handling til, og enda meget og vakent arbeid. Det har
190 hent ofte for at de lysende løfter ble tilintetgjort, at den blå håbefulle himmel
igjen ble dekket av storm-skyer.

Løsenet over vort arbeid må være "ingen krig mere!" Og hvad menes med det? -
Det er ikke bare "ingen verdens-krig mer" med frihet for os eller for de større
makter til å ha små private kriger når de kan ønskes. - Det er ikke "ingen krig
195 mer" untagen når en makt uten synderlig anstrengelse for sig selv kan knuse en
svak nabo, som faller som et lett bytte for overmakten. - Det er ikke "ingen krig
mer" untagen når det gjeller spørsmål som angir hvad vi tidligere kalte vor
nasjonale ære.

200 Det er intet av alt dette; det er ingen krig mere av noensomhelst art, ingen
angrep mere, intet mer av de blodige og hensiktsløse sammenstøt som så lenge
har besudlet menneskeslektens historie. Det er et arbeid for å rense folkenes
politikk i verden fra anvendelsen av makt, og fra unnertrykkelse av andre i
enhver form, for å fri os nu og for alltid - som vi i vor generasjon kan fri os hvis vi
205 ønsker å gjøre det - fra den heslige uterlighet som krigsførsel mellem
menneskeslektens forskjellige deler er, det være sig mellem lannene eller innen
lannene.

Denne sak - jeg sier det uten nølen - er den største av alle saker i vor tid.
210 Spørsmålet om hvordan vi kan gjøre enne på all krig er det første av alle
spørsmål, ikke bare i internasjonal politikk, men også i nasjonal politikk.

For mange kan dette synes en overdrivelse, ja et misbruk av sproget kan henne.
For dem kan spørsmål som kull-streiker, sociale reformer, spørsmål om toll-
215 grenser, forbud, og hvad det nu kan være, synes langt viktigere. Jeg sier med
sikker overbevisning at de som tenker så, tar feil.

Krig, forberedelser til krig, rustnings-byrdene, særlig for de store nasjoner, de er
de første og vitale problemer. Hvis vi kan bygge op barrierer mot krigen, hvis vi
220 kan bli kvitt rustnings-byrdene som Europa nu tynges unner; hvis vi kan drepe
militarismens onde uhyre som enda spankulerer runt i verden, og få full trygghet
for all fremtid, da skal vi få, og få hurtig, de sociale reformer vi ønsker, den

225 utvikling av vore muligheter, de fremskritt av forskjellig art, vi håper på; vi skal gå frem mot en ny og bedre tilværelse.

Men hvis vi ikke blir kvitt krigen hvis vi ikke får gjort helt enne på den, hvis Europa ikke kan minske og begrense sine rustninger - da vil vi ingen reformer, intet blivende fremskritt få som har betydning.

230

Vi kan være sikker på at i fremtiden, som i fortiden, vil rustninger fremkalle motrustninger, de vil fremkalle allianser og mot-allianser, de vil avle mistanke og mistillit, de vil bringe frykt i folkenes hjerter, de vil fremkalle internasjonale kriser, de vil føre kanskje først til små lokale kriger, men til sist, og uungåelig, til en stor verdens-krig lik den vor generasjon har oplevet.

235

Rustninger, hvis de opretholles, hvis det arbeid for nedrustning som Folkeforbunnet nu har begynt, ikke gjennomføres, vil føre til krig. Dette står for mig som uomtvistelig klart, efter alle vore erfaringer fra før. Men jeg ber Dem ikke tillegge mit syn vekt, jeg kan nevne større autoriteter.

240

Lord Grey, Storbritanniens utenriksminister da krigen brøt ut, har sagt - og han har sagt det om og om igjen - at det var Europa's stadig økende rustninger som frembragte krigen i 1914; og han har advart os at hvis Europas rustninger opretholles som de er, hvis verdens folk begynner en ny kappestrid i militære forberedelser, da vil vi få en ny krig like uungåelig som vi fikk den siste; og han har sagt os at en ny krig vil si vor civilisasjons unnergang, som vi kjenner den idag.

245

Hvem vil bestride Lord Greys rett til å ha en mening om disse ting. Men mange andre ledende statsmenn har sagt det samme ved mange leiligheter. La mig bare enda nevne Storbritanniens nuværende første-minister Baldwin. Så nylig som januar iår sa han: en ny krig i vesten - dette var hans ord - og vor tidsalders civilisasjon vil gå unner med så stort et fall som Roms.

250

Disse menn jeg har nevnt, er ikke fanatikkere, ja de er ikke engang pasifister, de er ansvarlige statsmenn, som har hat, eller fremdeles har en stor makt i verdens ledelse. Hvis deres uttalelser er alvor, da synes det mig å følge derav at det er knapt nok noe annet spørsmål i politikken som det er verd å drøfte, før dette spørsmål om den neste krig er løst.

255

260

La os stanse et øieblikk ved hvad de har sagt. Det kan synes fantastisk å si at vor civilisasjon kan slettes ut.

265

Vi har en følelse av livskraft og makt, og at en stor fremtid ligger foran os. Men la os huske at det har hent før i historien at civilisasjoner er blitt slettet ut.

Mektige riker, som syntes like sterke som vor tids mektigste stater synes for os, er forsvunnet. Det Romerske Rike, som behersket Europa gjennom et tidsrum av århundrer lengere enn det vor moderne vestens civilisasjon har vært, blev feiet bort ved barbariske horders infall.

270

Dere har ingen følelse av noen truende ulykke, dere føler livs-kreftene for sterke omkring dere. Jeg føler det samme, - jeg føler også disse krefter; men jeg føler samtidig at vor civilisasjon fikk et uhyggelig ulivssår i den siste krig, et sår som den ennå langt fra har forvunnet. - Det var som selve grunnen rystet unner Europa, og det verste av alt er, at de fleste Europeere forstår ikke enda hvad den siste krigen i virkeligheten var. De holder alt på å glemme den, før de har lært den lære som den skulde gi dem. De holder på å glemme sine døde.

280

Selvsagt er det enda millioner av menn, i nesten hvert lann i Europa, som ikke kan glemme dens redsler. - Myrderiene på slagmarkene - når en engang har set dem - lar sig ikke lett glemme. De kan fortelle, disse menn, om den skånselsløse tilintetgjørelse på Frankrikes skjønnemarker, - om sjelekvalen, angsten ved det store bombardement, tromme-illen, unner et moderne angrep, om de ufattelige pinsler av menn som sårete og ødelagte hang, det kunde være i døgn - på pigtrådgjerder, og med sine skrik bønfalt om døden, som de ikke selv hadde kraft til å gi sig. Om slike og verre redsler kunde de fortelle disse menn, og hvis Europa vilde høre på dem, hvis dets folk bare vilde huske krigens dyriske avskyelighet, dens barbariske grusomhet, da vilde de sørge for at krig aldrig skulde komme igjen.

285

290

Men der er andre sider av krigen, som jeg har hat anledning til å se kanskje mer av enn de fleste. I mer enn seks år nu har det vært mit arbeid for Folkeforbunnet å unnersøke, og så vitt mulig hjelpe på den uhyggelige efterslått som følger krigen. I alle disse år har jeg hat å gjøre med hundre-tusener av krigsfanger, med hungersnød, med flyktende, redsels-slagne flyktninger, med endeløse oprivende tragedies, oldinger, kvinner, små hjelpeløse barn, forlatt ensomme ved krigens omskiftelser, fortapte, plyndrete, berøvet alt av verdi i denne verden.

295

300

Jeg ønsker jeg kunde gi Dem noen bilder av hvad jeg har set og oplevet. Jeg
ønsker jeg kunde for et øieblikk la Dem føle hvad det er å se et helt folk på
305 lanneveien flykte i vill redsel; eller å ferdes blant et folk slått ned av hungersnød,
å tre in i hyttene hvor kvinner og menn og barn ligger stille, uten klage mere, og
bare venter på døden, i lann hvor likene graves op fra kirkegardene for å bli spist,
hvor mødre i forvillelsen dreper og spiser sine egne barn. - - - Men nej, jeg kan
ikke forsøke det nu.

310 Alle disse endeløse ulykker, all denne elendighet og disse utrolige lidelser, disse
hundre-tusener av forlatte krigsfanger, disse hungersnøder, disse millioner av
hjelpeløse flyktninger - de skylls alle direkte eller indirekte krigen. Men tro mig,
alt slikt henner ikke uten å svekke hele det sociale system vi lever i. Det tapper
315 livskraften ut av folkene, det efterlater sår og dype merker som sent eller aldrig
heles.

Og alikevel, - alikevel tales det om den neste krig som en sansynlighet. Tenker vi
da ikke på hvad det vil si? Selv om den neste krig bare blir lik den siste, mener jeg
320 den vil utslette Europas civilisasjon. Men selvfølgelig blir den neste krig ikke lik
den siste. Den vil bli så uten sammenligning verre.

Jeg skal ikke trette Dem med å gå nærmere in på dette. Det kan være nokk, at i
tilfelle av en ny krig, står vi overfor den trusel at vor civilisasjon kan bli slettet ut,
325 likesom andre civilisasjoner er slettet ut i fortiden.

Men vi har også midlene til å fjerne denne trusel. Vi får ikke krig, uten at vi
mennesker selv ønsker det. Krig skylls ingen uavvendelig natur-katastrofe, den
skylls menneskenes vilje, den er deres egen skam. Og sandelig, med en
330 forstandig politikk skulde det være forholdsvis lett å gjøre enne på krigen.

La mig foresla den linje, som jeg tror kan fore frem. Europas regjeringer skulde
samle sig om og sette alt in på hvad jeg for korthets skyll vil kalle Folke-
forbunnets politikk.

335 Ta ikke feil der. Folke-forbunnet er ikke lenger en abstrakt ide i skyene. Det er
en levende organisme. Dets institusjoner er nu en vesentlig del av verdens-styrets
maskineri. Hvis vi bak disse institusjoner, bak avrustnings-politikken, bak alle
de politiske linjer som er Folke-forbunnets, kan sette hele vekten av

regjeringenes fulle makt, da skal vi gjøre enne på krigen.

Men regjeringene - de store lannes som de smås - må gå in i denne politikk med hele sin sjel og uten reservasjoner. Det må ikke være noen fasthollen ved gamle
345 rettigheter til å føre privat krig. Det må ikke være noen baktanker om at kanskje, hvis Forbunnet er svakt i visse retninger, så kan det tjene ens private interesser.

Vi må gi os in på en ny vei i den internasjonale politikk, den som er invarslet i Locarno, og vi må kaste broene av som fører tilbake til den gamle politikk og det
350 gamle system, som har beredt os et så sørgelig nederlag. Det har alltid vært min overbevisning at i de store ting i livet er det av avgjørende betydning ikke å ha noen retrett-linje. Og dette gjeller ikke minst her.

Det ligger i selve sakens natur, at det i vesentlig grad vil være de store nasjoners
355 holning i denne sak det kommer an på. Men også vi små nasjoner kan her gjøre meget. For de store stater er det så mangeartede hensyn å ta, så mange kryssende interesser, og deres ledere kan ofte ha vanskelig for å følge sin egen overbevisning, de må stadig tenke på de politiske strømninger i sine folk der hjemme, på de mer og mindre nasjonalistiske ærgjerrigheter, på det ofte
360 inviklede intrigespill som omgir dem. Og alt dette kan ofte til en viss grad binne deres handle-frihet.

De små nasjoner og deres ledere står i så måte friere, de har ferre kryssende interesser, og for dem er fredens ubegrensede politikk uten reservasjoner en
365 naturlig sak. Hvis alle de små nasjoner vil med fast vilje drive et målbevisst, planmessig arbeid i Folkeforbunnet for å få endelig avlivet krigens spøkelse, kan de utrette meget, og kan i høi grad styrke forbunnet.

Vistnok kan det vel ikke nektes at de store makter kan, ved enkelte leiligheter, ha
370 gitt det utseende av at de opträtte noe egenmektig og uten å tå tilbørlige hensyn til Forbunnets andre medlemmer. Men disse har jo full adgang til å la sin stemme høre, når de bare med frimodighet vil benytte denne adgang. Og når de ikke gjør det, faller ansvaret for en vesentlig del tilbake på dem selv. Og som Briand uttrykte det i sin store tale i siste forsamling, må det i fremtiden være
375 slutt med anvennelsen av "forhandlings-måter som ikke er overensstemmende med Folke-forbunnets virkelige ånd" og "Forbunnets arbeid skal for fremtiden finne sted i fullt dagslys og ved samarbeid av alle dets medlemmer", så var hans ord!

380

Det gjelder da for alle disse medlemmer, og ikke minst for de små nasjoner, å samle sig om arbeidet for å avskaffe krigen, å ta virksom del i dette arbeid, og ikke bare vente passivt, men handle.

385

Hvis vi virkelig ønsker å få gjort enne på krigen, hvis vi ønsker å bli kvitt de svære rustninger, må som sagt regjeringene gå med hele sin sjel in i Folkeforbunnets politikk, uten å tenke på noen retrett-linje. De må arbeide på alle måter ved enhver leilighet, på å bygge op Forbunnets makt og styrke. Hvis de gjør det, hvis deres folk stutter dem i den samme ånd, da vil krigens onde uhyre bli fellet, og vor fremtid vil være trygget for fredens arbeid for å bygge op og ikke å rive ned.

390

Kilde

"Eventyr-lyst - Ingen krig mere. To taler av Fridtjof Nansen", Oslo 1927.

395

Emner

Folkeforbundet, Foredrag, Fred, Krig

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ingen-krig-mere>

400

405

410

415